

Handläggare
Jenny Truedsson Ahlberg**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2026-04-21, p 9

Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/1616.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Sammanfattning

Handlingsplanen för ett jämställt Stockholm 2030 är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna.

Handlingsplanen fokuserar på jämställdhet, det vill säga att kvinnor, män och ickebinära ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Handlingsplanen sträcker sig till 2030 och utgår från MR-programmets tre fokusområden.

Varje fokusområde har ett antal mål som är uppdelade i effektmål och resultatmål. Målen syftar till att etablera en tydlig styrning samtidigt som de ska ge nämnder och bolagsstyrelser möjlighet att själva ta fram aktiviteter utifrån sina respektive verksamhetsområden.

Miljöförvaltningen anser att förslaget på handlingsplan för arbete för ett jämställt Stockholm är väl genomarbetat. De tre fokusområdena som identifierats medför en tydlig vägledning och riktning med stadens arbete för jämlika levnadsvillkor för alla stockholmare. Fokusområdena innehåller betydelsefulla mål där det även tydligt framgår vilka verksamheter som är särskilt ansvariga för respektive mål. Förvaltningen vill också framhålla att det är fördelaktigt att arbetet och uppföljningen ska utgå från stadens ordinarie processer.

I handlingsplanen framgår att uppföljning av stadens verksamheter, inklusive myndighetsutövning, ska redovisas och analyseras uppdelat på kön vilket är svårt att tillämpa inom förvaltningens verksamhetsområden. Inom tillsynen tillämpas likabehandlingsprincipen där åtskillnad inte görs mellan könen utan

lagstiftningen betonar likabehandling. Jämställdhetsanalyser används när det är möjligt men statistik på individ- eller befolkningsnivå uppdelad på kön kan sällan redovisas inom förvaltningens verksamhetsområden. Däremot prioriteras särskilt känsliga grupper, exempelvis gravida kvinnor, barn eller äldre, när insatser planeras. Ett exempel är arbetet med utfasning av farliga kemikalier inom stadens förskoleverksamheter, som vid sidan av barnen även gynnar de anställda då arbetsmiljön förbättras (och i detta fall primärt kvinnor då förskolan är en kvinnodominerad arbetsplats). På liknande sätt prioriteras insatser inom äldreomsorgen, där utfasning av farliga kemikalier och plaster gynnar inte bara de boende utan även de anställda.

Bakgrund

Sedan år 2006 är det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin för att uppnå målet. Även Stockholms stad har antagit jämställdhetsintegrering som strategi för arbetet med jämställdhet, i kombination med riktade insatser.

Av Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna framgår att programmet ska fungera som paraply för sex tillhörande handlingsplaner, varav en ska behandla jämställdhet. Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030 konkretiserar stadens arbete för att bli en jämställd stad där ingen diskrimineras eller begränsas på grund av sitt kön.

Handlingsplanen för ett jämställt Stockholm 2030 ersätter Program för ett jämställt Stockholm 2018–2022.

Ärendet

Handlingsplanen för ett jämställt Stockholm fokuserar på att kvinnor, män och ickebinära ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Handlingsplanen konkretiserar stadens arbete för att bli en jämställd stad där ingen diskrimineras eller begränsas på grund av sitt kön.

Handlingsplanen sträcker sig till 2030 och det övergripande målet är:

”Staden säkerställer att stockholmare har lika rättigheter och möjligheter oavsett kön.”

Handlingsplanen utgår från MR-programmets tre fokusområden:

- Kunskap och information
- Velfärd och service
- Delaktighet och inflytande

Varje fokusområde har ett antal mål som är uppdelade i effektmål och resultatmål. Målen syftar till att etablera en tydlig styrning samtidigt som de ger nämnder och bolagsstyrelser möjlighet att själva ta fram aktiviteter utifrån sina respektive verksamhetsområden. En och samma aktivitet kan bidra till uppfyllelsen av flera mål.

Många mål kräver samverkan och att nämnder med expertkunskap och särskilt ansvar ger stöd till andra nämnder. Några mål är tydligare riktade mot vissa verksamheter och nämnder/bolagsstyrelser än andra. Varje mål innehåller information om särskilt ansvariga nämnder och bolagsstyrelser.

Arbetet med handlingsplanen ska utgå från ordinarie processer samt från kunskap om stockholmarnas levnadsvillkor och tillgång till de mänskliga rättigheterna. Nämnder och bolagsstyrelser ska synliggöra resultat och utmaningar i jämställdhetsarbetet i samband med ordinarie uppföljningsprocesser. Stadsledningskontoret gör vartannat år en bedömning av stadens arbete med mänskliga rättigheter som sammanställs i en rapport till kommunfullmäktige.

Fokusområde: Kunskap och information

Kunskapshöjande insatser är viktiga för att kunna utveckla nya jämställda arbetssätt och för att följa upp resultatet av arbetet. Samtliga nämnders medarbetare ska ha god kunskap om kvinnors och mäns levnadsvillkor och hur dessa kan skilja sig åt beroende på kön. Ytterligare ett mål är att medarbetarna ska ha god kunskap om hur jämställdhetsanalyser kan göras. Det framhålls ha stor betydelse för genomförandet av handlingsplanen.

Samtliga stadens verksamheter är ansvariga för att stadens information bidrar till ökad kunskap om kvinnors/flickors och män/pojkars levnadsvillkor. Vid utformningen av kunskapshöjande insatser för likvärdigt bemötande oavsett kön bör stadens verksamheter, utöver generell kunskap, sträva efter att prioritera kunskap om hur kön kan samspela med andra diskrimineringsgrunder eller påverka levnadsvillkoren för personer som av olika anledningar har särskilda behov eller en utsatt levnadssituation.

Stadens information ska bidra till ökad kunskap om kvinnor/flickors och män/pojkars levnadsvillkor. Vid informationsarbetet är det viktigt att vara uppmärksam på normer som riskerar att cementera stereotypa föreställningar om kön. Samtliga nämnder ska även vidta åtgärder mot eventuella normer och arbetssätt i informationsarbetet som riskerar att cementera stereotypa föreställningar om kön.

Fokusområde: Velfärd och service

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska använda könsuppdelad statistik vid uppföljning och annan översyn av verksamheter. I rapporter och uppföljning av stadens verksamheter, inklusive

myndighetsutövning, ska resultat redovisas och analyseras uppdelat på kön. I exempelvis enkäter går det även att inkludera ickebinära personer genom att lägga till fler svarsalternativ än kvinna/flicka och man/pojke.

Alla nämnder ska även genomföra jämställdhetsanalyser som underlag till beslut och åtgärder som rör stockholmare. Syftet med jämställdhetsanalyser är att få en ökad kunskap om staden, dess invånare och utmaningar utifrån skillnader och likheter mellan kvinnor och män/flickor och pojkar.

Fokusområdet välfärd och service innehåller även mål kopplade till skola och förskola, socialtjänst och andra verksamheter som möter stockholmare, arbetsmarknadsinsatser, kultur och idrott samt offentliga miljöer.

Fokusområde: Delaktighet och inflytande

Samtliga stadens verksamheter ska inkludera både kvinnor/flickors och män/pojkers kunskaper och erfarenheter i stadens utvecklingsarbete och verka för att de som vanligtvis inte får sina röster hörda kommer till tals.

Insatser som syftar till att ge alla stockholmare, oavsett kön, möjlighet att delta och påverka frågor som berör dem kan skilja sig åt beroende på verksamhet och målgrupp. Det kan exempelvis ske genom enkätstudier, fokusgruppsdiskussioner, medborgardialoger och medborgarbudgetering.

Stadens verksamheter ska samla in könsuppdelad statistik över sitt arbete med delaktighet och inflytande och vidta åtgärder mot skillnader i utfall baserat på kön.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska samarbeta med civilsamhällesorganisationer kring insatser som synliggör och främjar ökad jämställdhet. Att inhämta synpunkter från civilsamhällesorganisationer som företräder jämställdhetsfrågor är ett viktigt verktyg för att säkerställa att utformningen av insatserna är träffsäker. En annan form av samarbete är att arbeta med föreningsstöd som kompletterar stadens verksamheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen verksamhetsstöd på miljöförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen anser att förslaget på handlingsplan för arbete för ett jämställt Stockholm är väl genomarbetat. De tre fokusområdena som identifierats medför en tydlig vägledning och riktning med stadens arbete för jämlika levnadsvillkor för alla stockholmare. Fokusområdena innehåller betydelsefulla mål där det

även tydligt framgår vilka verksamheter som är särskilt ansvariga för respektive mål. Förvaltningen vill också framhålla att det är fördelaktigt att arbetet och uppföljningen ska utgå från stadens ordinarie processer.

Miljöförvaltningen ser det som positivt att handlingsplanen tydliggör nämndernas ansvar för att vid informationsarbete uppmärksamma samt vidta åtgärder mot eventuella normer och arbetssätt som riskerar att cementera stereotypa föreställningar om kön. Förvaltningens möjlighet till att bidra till ökad kunskap om kvinnors/flickors och mäns/pojkars levnadsvillkor är dock begränsade.

I handlingsplanen framgår att samtliga nämnder ska använda könsuppdelad statistik vid uppföljning och översyn av verksamheter. I rapporter och uppföljning av stadens verksamheter, inklusive myndighetsutövning, ska resultat redovisas och analyseras uppdelat på kön. Detta är dock ofta svårt att tillämpa inom förvaltningens verksamhetsområden eftersom det inom tillsynen tillämpas ett likabehandlingsprincipen där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Däremot prioriteras särskilt känsliga grupper, exempelvis gravida kvinnor, barn eller äldre, när insatser planeras. Ett exempel är arbetet med utfasning av farliga kemikalier inom stadens förskoleverksamheter, som vid sidan av barnen även gynnar de anställda då arbetsmiljön förbättras (och i detta fall primärt kvinnor då förskolan är en kvinnodominerad arbetsplats). På liknande sätt prioriteras insatser inom äldreomsorgen, där utfasning av farliga kemikalier och plaster gynnar inte bara de boende utan även de anställda.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens huvudsakliga fokus ligger på att säkerställa en hållbar miljö, sunda levnadsförhållanden och säkra livsmedel för alla människor, oavsett bakgrund eller identitet.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Mikael Nyberg
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030
2. Tjänsteutlåtande handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030